

Det kallas att "gå på kaff", när man besöker en flicka. Först när pojken och flickan skole gifta sig, kallas det frieri (Lilla Råge: August Bepling, 33 år).

Om man kastar en tjock kapp av $1\frac{1}{2}$ meters längd högt upp i luften, och kappen faller ned med spetsen i marken, kan man lugnt gå och knäcka på hos flickor. Man blir instäppt. Men om kappen blir liggande, får man inte komma in (Korkis: Johan Lehtinen, 79 år).

Det är sed att "gå på fri" eller "ut till jaisarna". Pojkarna samlas på en gård var som helst i byn, ibland äro de flere, ibland färre. Alla pojkarna äro lika goda. Flickorna ligga i huset, 1-2 flickor i samma rum. Det händes, att alla flickorna samlas i ett hus, men pojkarna släppas ej in. Pojkarna knäcka, så att flickan hör det, om hon sover. Ligger hon högt uppe, får man lov att

bulta med ett långt trästycke. Vagnen beständ knäckning
 förekommer inte. "Ger denna laus", säger pojken. "Ja
 vill suva, ja o svennut", svarar flickan. Polsten läser
 hon sova, men om hon inte har något emot pojken, öpp-
 nar hon dörran. — Om en pojke har för avsikt att gå
 till en beständ flicka, går han allena. Men ifall det
 finns flere flickor på ett ställe, går alla pojkarna in,
 och det kallas man "skint". — Vintertid ha ungdomarna
 "upsite" varje torsdagskväll, och vid 1-2-tiden gå natten
 och pojkarna och följa flickorna hem. Det händer, att
 pojkarna får komma in, men det händer också, att flis-
 karna gåmma sig eller stå ute och frysa, om de inte
 vilja ha pojkarna med. Om pojkarna heter det då: "Han
 gick spacken" eller "Han gick lång väsa". — Efter kon-
 firmationen börjar man "gå på fri", ja t. o. m. tidigare,
 ty numera finns det så få ungdomar på Lilla Rågs, att
 det inte är någon ordning alls, utan skoj. För var man

aldrig med på danser före konfirmationen. De, som nups
 konfirmerats, kallas „de nups“, eller „färske priar“ —
 och för att visa, hur nups de äro, nuper man, efter-
 som luften är så färsk, att den går i näsan. — Flis-
 korna ha ryttstjör och „undermarka“ (underbjolar) av
 ylle, prjarkorna kläda av sig skorna, mössan, tröjan,
 och så krypa bägge under täcket. Första gången ligga
 de långt ifrån varandra och äro främmande men små-
 myggen börja de prata om att och annat. Först gick man
 inte samna, men numera går man dit nog. När sova de
 till middagen, men fordon var prjken borta, rinan salen
 gåte upp. Det är fortfarande så, att prjken besöker flis-
 kan i smyg, man hennes flisbekanta ställa sig på rit-
 kilt och valeta på honom. — När en prjke besöker en och
 samma fliska ofta, säger man: „Tom gå vint, de läsa“,
 och det kan gå många år, ibland snabbt, rinan de gifte
 sig. Förän prjken „gär läsa me prjan“, måste han gå henne

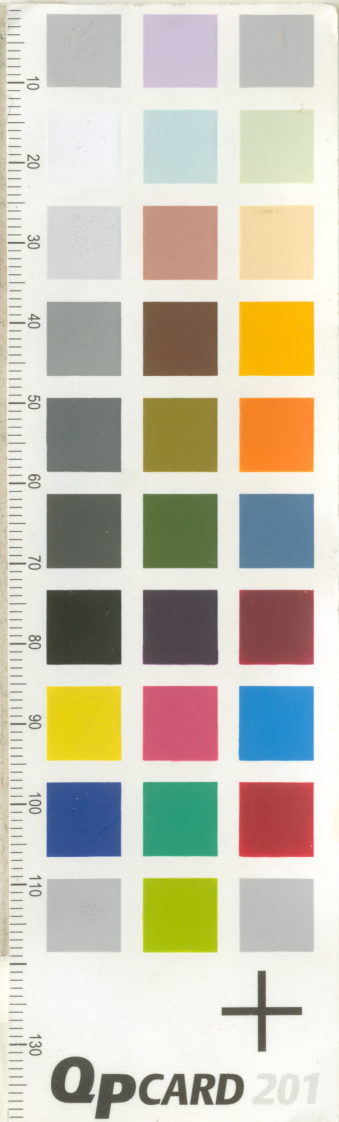

„grattdule“, men det är inte bestämt, hurudan den skall vara (Lilla Rågs: August Nilberg, 31 år).

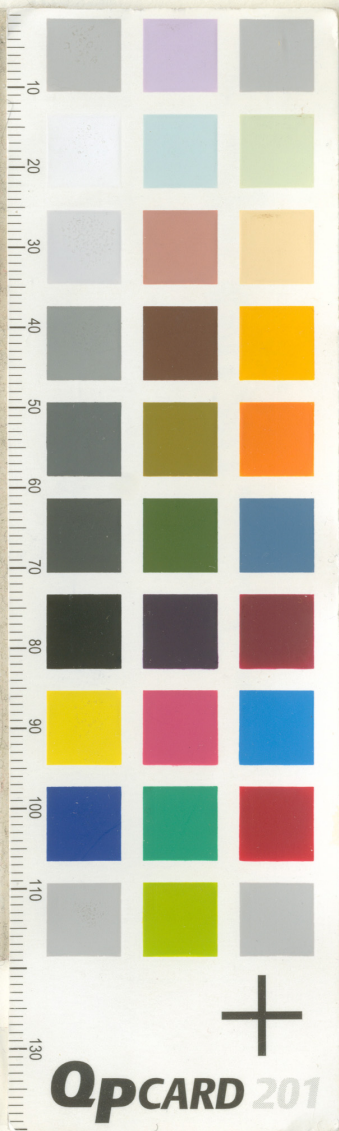
Eruant efter konfirmationen börjar man „gå till pigerna“. Man blir „storpigke“ och följer med utan ridare till „storpigerna“. För yngre de små också med, men såtades svarta och gråades bort av de stora pojkarne. Man besöker flickorna om lördags-, söndags- och torsdagsskollarna och om helgdagar i allmänhet. Bruket förekommer överallt i omnejden. Pojkarne gå i flock, så många som finns i byn, men de ha ingen bestämd ledare. De äldsta i koren föra ordet, de yngre kalla sig en smula bakom. Man samlas inte på något bestämt ställe, utan där det passar bäst för tillfället. Flickorna ligga i hus, 1-2 stycken tillsammans. Pojkarne knacka i kastig takt, någon bestämd knackning förekommer inte, och inte heller sandalar men på något bestämt sätt. Hela pojkskocken samlas inne hos flickorna, också om en enda flie-

ka ligger i rummet. Ibland kallas sig flickorna i sängen,
 ibland äro de uppe. De ha en lång skjorta, "overdeil",
 "undermark" och strumpor. Pojkarna röka, grata och
 skämta, och så rö de sig av igen, varja flickorna
 sovrar. Men det händer, att någon i krogen vänder
 tillbaka och går till flickan i smyg. — De pojkar, som
 inte gilla till flickor, sätta man inte värde på, efter-
 som de inte bliva inslaggata. Det berättas, att en pojke,
 som hemmat hos en gammal flicka, låg med knuten
 nävar och ryggen värd mot henne, ty det var hans
 plikt att ligga där. Pojkarna kläddes av sig mässan,
 skorna och stundom rocken, och så lade de sig under
 täcket, ty annars blev det kallt. Det gäddes att smygga
 sig bort, så att ingen såg, men om en pojke "friggar" till
 en flicka, ligger han kvar till täcket in på morgonen.
 Det kunde gå 7-10 år, innan de unga gifte sig, och
 de måste leva outälskadt för att inte bli föraktade. Men
 numera rår det sig och så med den saken. — Ungdomar, som

6.
nys konfirmerats kallas "fäsk piggen" och "fäsk groj-
kar" (Stora Rågs: Selfrida Ekenäs, 22 år).

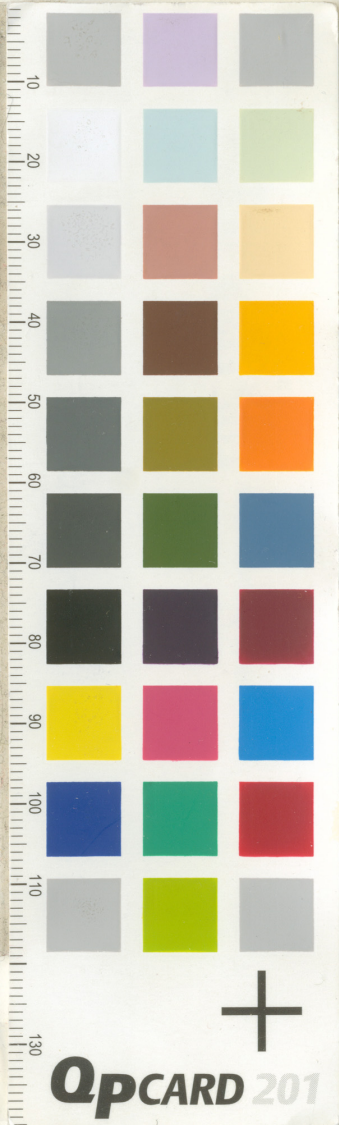
Österbotten 1912.

1.

För var det sed, att pojken gav flickan en klocka, men flickan tog aldrig en klocka av en pojke, som hon inte menade allvar med. Pojken lämnade sin klocka hos flickan, och hon följade sig med henne. Den var liksom en pant. Den pojke, som var bortid 40 år och inte vågade fria till en flicka, köpte en liten klocka i staden och lade den i flickans ficka, som stodo ute vid bron. Flickan fann klockan, sedan pojken gått sin väg. Han hade inte mod att fria på annat sätt. Men han var för blyg och fick henne inte (Kvenlax; Anna Maria Norrholm, 86 år).

Det var inte vanligt att „gå i beiss in“ inte i verkan, utan endast i söndagsdygnet. På hösten efter det att man slutat skriftskolan börjades det. Innan de unga blevo „storgojkar“ och „storflickor“, skulle det „tagas kyrkelågen av“ dem, och detta sades om både pojkar och flickor. För 40-50 år sedan måste de unga pojkarne betala för att få besöka flickor. Man bjöd på starkt för.

Pojkarna samlade sig i flockar i korsvägar för att gå och
 se efter flickor. Någon ledare fanns det ej. Flickorna lägs
 för i loft och bodar, där väggarna var prydda
 med bl. a. hemvävda kilar, och pojkarna knackade
 med en lång stång. Det kallades att "blåsa" på förtret.
 "Släpper du, släpper du in ditt svin", sade de. En del
 flickor öppnade, andra inte. Om en pojke inte blev in-
 släppt, sade han "få skinne", och då gav han flickan
 "skinnpengar" - 5-pennis - eller andra kopparslantar - i för-
 erskän. För att gå in sedan stoppade en pojke in skinn-
 penningar runda för flickans hålsöppning, emedan hon
 inte klamsade med pojken, när han bjöd upp henne. Han
 det hände, att man ackorderade, så att en pojke gick
 in, eller också gick alla in till flickan. I sådant fall
 stuts alla där en stund och pratade, ty något liggande
 blev det inte av, men numera blir en kvar, så att alla
 märka det. För gick man i hemlighet till flickan och
 smög sig bort i hemlighet. Om det ackorderades, gick en

pojke in, och de övriga fortsatte till en annan ställe. —
Flickorna hade "viträjs" med kalslinning och långa är-
mar samt en hemvärd underbygel, pojkarne togs av sig
mössan, rocken och skorna. I början var ungdomarna
blyga, men man måste följa seden för att verka full-
vuxen. "Vad hua då, va de blaser", sade en blyg pojke
till kvällen. "Ja," svarade flickan, och så sade man ring-
ling mer. Men till morgonen sade pojken: "De blaser än."
Blygheten försvann småningom, när man kommit längre.
För smög sig pojken bort före gästens inbrott. När en poj-
ke var första gången hos en flicka, lämnade han klockan
kvart hos henne, men ville hon ingenting ha att göra med
honan, så gav hon den tillbaka. — Om en pojke besöker
en bestämd flicka, säger man, att "hon har rist". "Rist"
hade man flere gå, 7-9 gå till och med. I staden fanns
ett par, som kallat ihop i 15 år. (Kvevlax: Ruth Ljöberg,
man "bränder tegel", om två flickor leger med en pojke) 25 år).

Om en äldre var med i pojkflocken, kallades han gammalt älderman. Då man blev "pojke" eller "störpojke", skulle man bestå 2 liter brännvin åt "gambelpojkan" om mickelmässan. Listades en utbyspojke i byn, så måste han bestå byspojkanas på 10 liter brännvin — annars blev han bortkörd. — En pojke fick "sehinu", när han inte lämnades in, och det hände, att han kastade "sehinu-pengar" i fliskan, så att det skramlade. Man kastade också "danspengar", om fliskan inte gick och dansade. Om en flicka låg med en pojke, som samma kväll fick "sehinu" av en annan, sådes hon "bruka sehinu". Och hon var rasande, när hon fick reda på alltsammans. — Det hände också, att en pojke måste ligga med alla kläderna på svamp i fällen hela natten, om fliskan inte brydde sig om honom. Man rannars klädde han av sig rock (väst), mössa och skor. — Friargåvor var spexar, flagabräder, rullstolar, utskurna med namn och årtal och

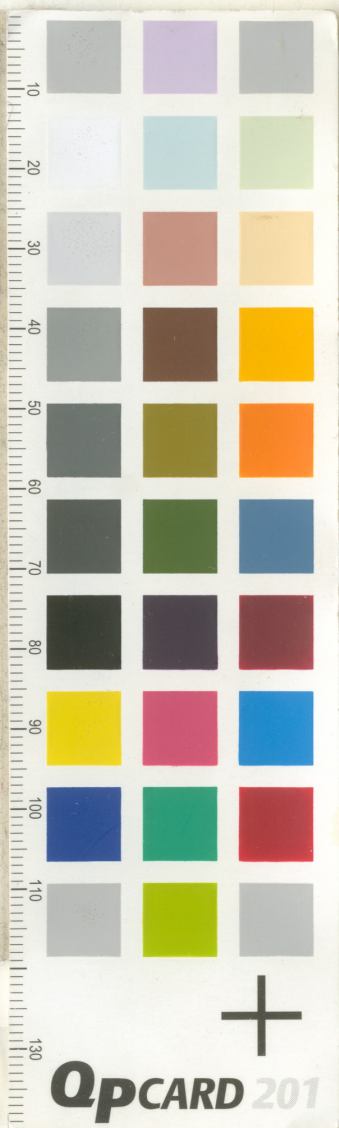
5.
krusade i alla fasoner. Skatule gjorde man också. De poj-
kar, som inte kunde göra någon gave själva, köpte en
"friarspeil" eller en schal. Bruden gav i gengäld virkade
kängslen och en skjorta — "friarskjorten" — med hälsömm och
rymmer, som syntes för hand. Flickan behövde inte nödvändigt
sy detta själv, om hon inte kunde. Gav man varandra en
ring, så skedde det i hemlighet (Oravais: Reinhold Lassus,
47 år).

Vid förlorningen då man for till staden, gav man fri-
argåvor. Friaren köpte schal, klädningsstyck och en ring,
som användes också vid vigseln. För, då man var färdig,
lämnade man vigselringar. Dessutom fick bruden glasbrä-
den och nullstolar, som varo grant krusade och vittnade
om duktigt arbete. En klocka fick hon också i gåva, så
att poiken var säker på henne. I gengäld vävde och syd-
de hon "brudgumsvästen", virkade kängslen och gjorde en tröja

och en "brudgumsskjorta" (Arvais: Gustav Gustavsson, 69 år).

Då det lyfte tredje gången för fästfolket, for bruden med sin mor till svärfarsgården med gåvor. Man hade ost och bröd med, och i brudgummens hem hade det kokats och retats till kalas. Pblaus stannade bruden kvar över natten. Brudgummen fick sin skjorta, svärmormen "storsärkin", svärfadern en skjorta, svägerskorna var sin ryttkade "överdel", svågerna skjortor eller ringantier. Dessutom fingo svärson och svärfar strumpor — "stotstrumpor". Det höjde till saken, att bruden själv skulle väva länflet och helst sy det också. Brudgummen visade vad han dög till, eftersom bruden gjorde det. — I Arvais känner man inte till bruket att gå i brudstuga (Arvais: Maria Gustavsson, 70 år).

Di en pojke konfirmerats, skulle han vis mickals-

eller helgsmässan bestå 1 liter brännvin för att få delta
 i de äldres "älskullös nöje". Friare från andra byar
 kunde bestå 4. o. m. 5 liter, som de flickor, det var fräga
 som, vore väl hållna. Alla främmande måste bjuda på
 brännvin. Om en pojke kom till byn, blev det genast fri-
 eri, men det behövdes garanti av någon äldre i
 laget. Man låg inte med vem som helst. "Kom i all värl-
 den låg du me henne (honan), som int vaal håldi fö
 maainting!" — Det var inte sed att kasta mässan i flä-
 kens sång. Pojken lade sig på sängen och höjde sig för,
 och han fick kruske gå. Om flickan inte tyckte om
 honom, gick han "stjinn", d. v. s. han gick på sin väg.
 Annars lade han sig under fjällen. Buntingen gick han på
 att sitta liggja under fjällen. Någon äldre man i pojkflä-
 ken förekom inte. — På snart man "fria vist", glömdes
 pojken sin klokka i fläckens sång under huvudgärdar,

och omsider började hon bära klockan på sig. När det var "vist", fick flickan inte laga smet någon annan, "nos va re klippt då". Men man var rädd att visa, att man friade. Pojken gick sin väg redan vid 5-tiden. Man friade i 2 år, för till Amerika och annat, "ifall någonting kom i mellanväg, som flicken förstår (barn)". "Hör sig gäligt ut", sade man, om pojken gick flera gånger till en och samma flicka, 2-3 gånger nämligen. "Få se, om hade varit vist". Gick en pojke bort till 10, gånger till en och samma flicka, så var det "vist". Men nuförtiden finns det ingen uppriktig kärlek mer. Tusenting sade man om sin sängkamrat, eftersom allt var hemligt. Ringarna, som flickan fick, hade hon gömmt i sin kista. I friargåva gav man ytterligare 2 eller 3 schalar, klädningsstygg, spegel och i äldre tider glasa-bräcken och rullstolar. Poland fick flickan 2 ringar. Hon gav i sin tur en hemvävd tröja, en skjorta, hängslan

och en tobakspung. "Friarstjörton" kallades fästmannens
skjorta, men dessutom fick svärfar en skjorta och svär-
mor "storsärtjärn". Man köpte allt möjligt efter råd
och lägenhet (Malmö: Karl Klagg, 54 år).

